

A Survey of the relationship between religious orientation and marital adjustment among couples

AkramSeddighi¹, Shahnaz Safarbeygi², SeyamakMohebbi³, MarzeyyehShahseyah *⁴

1- Mc Family Councelling, Faculty of Educational science and Psychology, Isfahan University, Isfahan, Iran

2- Ph.D student in study of family, Qom University of Religions, Qom, Iran

3- Assistant professor, Research center of medicine and Religion, Qom university of medical sciences, Qom, Iran

4 Mc Family Councelling, Research center of health psychology and psychiatry, student in study of family, Qom University of medical sciences, and Ph.D student in study of family, Qom University of Religions, Qom, Iran

Corresponding Author: MarzeyyehShahseyah, Qom University of medical sciences, Qom, Iran

E-mail: marziehshahsiah@yahoo.com

Received: 9 September 2013

Revised: 18 July 2014

Accepted: 1 October 2014

Abstract

Background and Purpose: marital adjustment is a kind of harmony and empathy in achieving common goals of life between husband and wife which leads to satisfaction from living together. Religion is considered as one of the most effective spiritual fulcrums which are able to provide the meaning of life in each moment of lifetime and rescue a person in special condition from suspension and meaninglessness by providing explanatory fulcrum. The main aim of this research is to study the relationship between religious orientation and marital adjustment among couples of Qom City.

Materials and Methods: This is a correlation descriptive study. The study population included all the couples referred to counseling centers and psychological clinics of Qom City. So we selected 150 people who referred to counseling centers and psychological clinics of Qom City and volunteered to participate. The required information was collected using Azarbaijani's Religious Orientation Questionnaire (2003) and EspalierDyadic Adjustment Scale (1976). Data were analyzed using Pearson correlation coefficient and regression.

Results: findings show that there is a positive correlation between religious orientation and marital satisfaction ($r=0.45$, $p>0.001$). This means that religious orientation can predict marital adjustment. Religious orientation also has direct and significant relationship with dimensions of dyadic satisfaction ($r=0.45$, $p>0.001$), dyadic cohesion ($r=0.41$, $p>0.001$), dyadic consensus ($r=0.40$, $p>0.001$), affection expression ($r=0.317$, $p>0.001$).

Conclusion: since religious orientation can be effective in improving relationships and marital adjustment, it is recommended to take advantage of strengthening religious beliefs of couples and cause them to approach each other in counseling.

Keywords: religious orientation, marital adjustment, couples

بررسی رابطه جهت گیری مذهبی با سازگاری زناشویی زوجین

اکرم صدیقی^۱، شهناز صفربیگی^۲، سیامک محبی^۳، مرضیه شاه سیاه^{۴*}

چکیده

سابقه و هدف: سازگاری زناشویی عبارت است از هماهنگی و همدلی در وصول به اهداف مشترک زندگی بین زن و شوهر که به احساس رضایت از زندگی با یکدیگر منجر می شود. مذهب از موثرترین تکیه گاه های روانی به شمار می رود که قادر است معنای زندگی را در لحظه لحظه های عمر فراهم کند و در شرایط خاص با فراهم سازی تکیه گاه تبیینی، فرد را از تعلیق و بی معنایی نجات دهد. هدف اصلی این پژوهش بررسی رابطه بین جهت گیری مذهبی با سازگاری زناشویی زوجین شهر قم بوده است.

مواد و روش ها: این مطالعه به صورت توصیفی از نوع همبستگی انجام شد. جامعه آماری کلیه زوجین مراجعه کننده به مراکز مشاوره شهر قم بودند. بدین منظور ۱۵۰ نفر از زوجین مراجعه کننده به مراکز مشاوره و کلینیک های روانشناسی قم که داوطلب همکاری بوده اند، انتخاب شدند. اطلاعات مورد نیاز از طریق مقیاس پرسشنامه جهت گیری مذهبی آذربایجانی (۱۳۸۲) و سازگاری زناشویی اسپانیر (۱۹۷۶) جمع آوری شد. تحلیل داده ها از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون استفاده شد.

یافته ها: نتایج نشان داد همبستگی مثبتی بین جهت گیری مذهبی و سازگاری زناشویی ($r=0/45, p>0/001$) وجود دارد بدین معنا که جهت گیری مذهبی می تواند سازگاری زناشویی را پیش بینی کند. هم چنین جهت گیری مذهبی با ابعاد رضایت زناشویی ($r=0/45, p>0/001$)، همبستگی دو نفری ($r=0/41, p>0/001$)، توافق دونفری ($r=0/49, p>0/001$) و ابراز محبت ($r=0/317, p>0/001$) رابطه مستقیم و معنادار داشته است.

استنتاج: از آن جا که جهت گیری مذهبی می تواند در بهبود روابط و سازگاری زناشویی موثر باشد، پیشنهاد می شود که در مشاوره زناشویی از تقویت باورهای مذهبی زوجین و نیز نزدیک کردن آن ها به یکدیگر استفاده شود.

واژه های کلیدی: جهت گیری مذهبی، سازگاری زناشویی، زوجین

۱- کارشناس ارشد مشاوره خانواده، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران
 ۲- دانشجوی دکتری مطالعات زنان، دانشکده زن و خانواده، دانشگاه ادیان و مذاهب قم، قم، ایران
 ۳- استادیار، مرکز تحقیقات طب و دین، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران
 ۴- کارشناس ارشد مشاوره خانواده، مرکز تحقیقات روانپزشکی و روان شناسی سلامت، دانشگاه علوم پزشکی قم و دانشجوی دکتری مطالعات زنان، دانشکده زن و خانواده، دانشگاه ادیان و مذاهب قم، قم، ایران

مؤلف مسئول: مرضیه شاه سیاه

دانشگاه علوم پزشکی قم، ایران

Email:

marziehshahsiah@yahoo.com

دریافت: ۱۸ شهریور ۱۳۹۲

اصلاحات: ۲۷ تیر ۱۳۹۳

پذیرش: ۹ مهر ۱۳۹۳

مقدمه

ایجاد کنند(۱). خانواده محیطی مقدس، با صفا و به تعبیرزیبای قرآن محل سکون و آرامش واقعی است. در سوره روم آیه ۲۱ آمده است: از آیات الهی این است که از جنس خودتان همسرانی برایتان آفرید تا در کنار او آرامش یابید و با هم انس بگیرید و میان شما مودت و

خانواده یک نهاد اجتماعی است که پایه و اساس ارتباط انسانی را تشکیل می دهد و در آن زن و مرد از طریق یک نیروی رمزی ناشی از غرایز و آیین و شعائر و عشق به هم جذب می شوند و به طور آزادانه و کامل تسلیم یکدیگر شده تا واحد پویایی را به عنوان خانواده

مهربانی برقرار ساخت (۲). یکی از زمینه‌های سازگاری در زندگی انسان، موضوع ازدواج است تا آنجا که ازدواج موفق و رضایتمندانه، مستلزم سطح پایداری از سازگاری زوجیناست (۳). سازگاری زناشویی عبارت است از هماهنگی و همدلی در وصول اهداف مشترک زندگی بین زن و شوهر که به احساس رضایت از زندگی با یکدیگر منجر می‌شود. سازگاری بین زن و شوهر به آن‌ها اجازه می‌دهد تا از تعارضات اجتناب کنند و یا به شیوه‌ای مناسب آن‌ها را حل کنند، به طوری که هر دو از ازدواج و رابطه با یکدیگر احساس رضایت داشته باشند (۴). هم‌چنین سازگاری زناشویی به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل در تعیین ثبات و دوام رابطه زناشویی مطرح شده است (۵).

سازگاری زناشویی رامی‌توانبه عنوان نظام خانواده یا حتی بخش‌های آن را در نظر گرفت. براساس نظریه لاک و والاس، سازگاری زناشویی به عنوان برون‌سازی هر یک از زوجین در موقعیت زمانی معین تعریف شده است (۶). سازگاری زناشویی یکی از اصطلاحاتی است که به طور وسیع در مطالعات خانواده و زناشویی مورد استفاده قرار می‌گیرد. این اصطلاح با بسیاری از اصطلاحات دیگر همچون موفقیت شادکامی زناشویی، رضایت زناشویی مرتبط است سازگاری زناشویی یک اصطلاح چندبعدی است که سطوح چندگانه ازدواج را روشن می‌کند و فرایندی است که در طول زندگی زوجین به وجود می‌آید، زیرا لازمه آن انطباق سلیقه‌ها، شناخت صفات شخصیتی، ایجاد قواعد رفتاری و شکل‌گیری الگوهای مرادهاست. از این رو سازگاری زناشویی یک فرایند تکاملی میان زن و شوهر است (۷). سازگاری در روابط زناشویی بر جنبه‌های مختلف کیفیت زندگی از جمله سلامت روانی زوجین، رضایت از زندگی، رضایت از شغل و میزان درآمد، موفقیت تحصیلی و حتی طول عمر تأثیر می‌گذارد و تحقیقات متعدد اهمیت سازگاری زناشویی را تأیید می‌کنند (۸-۱۱). بر اساس بررسی‌های به عمل آمده، سازگاری زناشویی دارای چهار مؤلفه اصلی: رضایت دوتایی، توافق دوتایی، همبستگی دوتایی و بیان محبت آمیز است. توافق دو نفری، میزان موافقتی است که زوجها در مورد موضوعات مهمی نظیر

اداره کردن امور مالی خانواده و اتخاذ تصمیمات مهم دارند. همبستگی دو نفری، به این موضوع اشاره دارد که چند وقت یک بار یک زوج همراه هم درگیر فعالیت‌های مشترک می‌شوند و ابراز محبت نیز مربوط به این است که چند وقت یک بار زوجها به یکدیگر ابراز عشق و علاقه می‌کنند و بالاخره رضایت دو نفری، میزان شادمانی در روابط و هم‌چنین فراوانی تعارضات تجربه شده در رابطه را پوشش می‌دهد (۱۲). به طور کلی عوامل مختلفی بر سازگاری زناشویی موثرند. احمدی در پژوهش خود عوامل موثر در سازگاری زناشویی را به شرح زیر بیان می‌کند:

۱- عوامل زمینه‌ای - فردی از قبیل خانواده اصلی، عوامل اجتماعی، فرهنگی، زمینه‌های فصلی و ویژگی‌های فردی.

۲- عوامل ارتباطی دو جانبه از قبیل همگنی (در مذهب، تحصیلات، ویژگی‌های کلی و ...) و فرایندهای بین شخصی (۲). مسلماً در این میان تعهد مذهبی به عنوان یکی از اصول اساسی زندگی خوب بر سازگاری زناشویی موثر است.

مذهب سیستم سازمان یافته‌ای از باورها شامل ارزش‌های اخلاقی، رسومات، مشارکت در جامعه دینی برای اعتقاد راسخ تر به خدا یا یک قدرت برتر است (۱۳). مذهب از موثرترین تکیه‌گاه‌های روانی به شمار می‌رود که قادر است معنای زندگی را در لحظه لحظه‌های عمر فراهم کند و در شرایط خاص با فراهم سازی تکیه‌گاه تبیینی، فرد را از تعلیق و بی‌معنایی نجات دهد (۱۴). باورهای مذهبی شیوه موثری برای مقابله با مصایب و تجارب دردناک و نشانه‌های بیماری است. هم‌چنین در زمان مشکلات و ناراحتی‌ها بر نحوه روابط انسانی اثر می‌گذارد (۱۳). آذربایجانی جهت‌گیری مذهبی را این‌گونه تعریف می‌کند: روی آورد کلی شخص که از مذهب اتخاذ کرده است؛ یعنی در ارتباط با موجودی متعالی (قدسی) مجموعه‌ای از اعتقادات، اعمال و تشریفات خاص را در زندگی دارد. جهت‌گیری مذهبی را می‌توان تقریباً معادل دین‌داری یا دین‌ورزی گرفت (۱۵). تاکنون تحقیقات مختلف وجود ارتباط مثبت بین دو نهاد مذهب و خانواده را تأیید کرده‌اند. مذهب می‌تواند روابط زناشویی را تقویت کند و استحکام بخشد (۱۶). در تحقیق دماریس و همکاران دین‌داری مهم‌ترین عامل در

مقیاس سنجش دینداری با استفاده از منابع اسلامی شامل قرآن و احادیث معتبر در پژوهشگاه حوزه و دانشگاه توسط آذربایجانی ساخته شده است. این مقیاس ده مقوله را شامل رابطه انسان با خدا، رابطه انسان و آخرت، اولیای دین، اخلاق فردی، روابط اجتماعی، معیشت، خانواده، ابعاد جسمی و انسان و طبیعت مورد سنجش قرار می‌دهد. این مقیاس دارای دو زیر مقیاس شامل عقاید و مناسک و اخلاق است. مقیاس سنجش دینداری دارای ۷۰ سؤال چهارگزینه‌ای است. نمره شخص در این مقیاس در دامنه ۷۰ تا ۲۸۰ متغیر است. با جمع نمرات، نمره کلی آزمودنی در مورد جهت گیری مذهبی اسلامی و در دو مقوله کلی عقاید و مناسک- اخلاقیات به دست می‌آید. نمرات بالا نشان دهنده گرایش های مذهبی قوی تر است. این مقیاس را در ایران دکتر آذربایجانی اعتباریابی کرده است. پایایی مقیاس از طریق محاسبه آلفای کرونباخ برای زیرمقیاس عقاید و مناسک ۰/۹۴، برای زیرمقیاس اخلاق ۰/۷۹ و برای کل مقیاس ۰/۹۳ گزارش شده است. هم چنین به منظور محاسبه روایی مقیاس از دو روش، روایی سازه و روایی محتوی استفاده شده است. در هر دو مورد نتایج بیان گر روایی مناسب مقیاس است (۱۵).

مقیاس سازگاری زناشویی اسپانیر^۱: این مقیاس (DAS) یک ابزار ۳۲ سوالی برای ارزیابی کیفیت رابطه زناشویی از نظر زن و شوهر است. تحلیل عاملی نشان می‌دهد که این مقیاس چهار بعد رابطه را می‌سنجد. این چهار بعد از این قرار است: رضایت دو نفری^۲، همبستگی دو نفری^۳، توافق دو نفری^۴ و ابراز محبت^۵ (۱۳۸۷). اسپانیر (۱۹۷۶) اعتبار این مقیاس را در کل نمرات ۰/۹۶ برآورد کرده است که نشان می‌دهد این مقیاس از همسانی درونی بالایی برخوردار است. او همسانی درونی خرده مقیاس ها را نیز بین خوب تا عالی برآورد کرده است که عبارتند از: رضایت دو نفره: ۰/۹۴ درصد، همبستگی دو نفره: ۰/۸۱، توافق دو نفره: ۰/۹۰، ابراز محبت: ۰/۷۳. در ایران این مقیاس در سال ۱۳۷۴ توسط آموزگار و حسین نژاد ترجمه، اجرا و هنجاریابی شده است (۲۰). اسماعیلی ضریب پایایی این پرسشنامه را ۰/۹۲ درصد (۲۱) و فتحی آشتیانی ضریب پایایی آن را ۰/۹۴

سازگاری زناشویی گزارش شده است (۱۷). احمدی در پژوهشی به این نتیجه رسید که همبستگی مثبت و معنی داری بین تقیدات مذهبی و سازگاری زناشویی زوجین وجود دارد. به این معنی که با افزایش تقیدات دینی در بین زوجین، میزان سازگاری زناشویی نیز افزایش می‌یابد (۱۸) و در تحقیق طیبه یگانه نتایج نشان می‌دهند که تاثیر مثبت دین در روابط زناشویی غیرقابل انکار است (۱۹). از آنجا که جهت گیری مذهبی می‌تواند در بهبود روابط و سازگاری زناشویی موثر باشد، این پژوهش بر آن است رابطه جهت گیری مذهبی با سازگاری زناشویی زوجین شهر قم را بررسی نماید.

مواد و روش ها

روش این پژوهش از نوع توصیفی- مقطعی و همبستگی است. جامعه آماری شامل کلیه زوجین مراجعه کننده به مراکز مشاوره و کلینیک های روانشناسی شهر قم در سال ۹۲-۱۳۹۱ بودند که نمونه شامل ۱۵۰ نفر (۷۵ زوج) به صورت در دسترس از بین کسانی که داوطلبانه حاضر به شرکت در این تحقیق شدند، بودند. داشتن حداقل ۶ ماه و حداکثر ۲۰ سال سابقه زندگی مشترک و حداقل سواد خواندن و نوشتن و متمایل جهت شرکت در مطالعه و این که از قبل مشاوره ای نشده اند معیارهای ورود به این مطالعه بود. از طرفی زوجینی که دارای تعارض حاد و بحرانی بوده یا متقاضی طلاق بودند و یا در هنگام اجرای تحقیق به طور مشترک با هم زندگی نمی‌کردند از مطالعه کنار گذاشته شدند. در این پژوهش به منظور جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه مشخصات دموگرافیک، پرسشنامه سنجش دینداری آذربایجانی و پرسشنامه سازگاری زناشویی استفاده شد. پرسشنامه مشخصات دموگرافیک اطلاعات مربوط به جنس، سن، مدت ازدواج، میزان تحصیلات، وضعیت ایشارگری، نسبت زوجین با یکدیگر را مورد بررسی قرار می‌داد.

پرسشنامه سنجش دینداری آذربایجانی: این مقیاس در سال ۱۳۸۲ توسط مسعود آذربایجانی تهیه شده است. قیاس جهت گیری مذهبی، ابزار سنجش جهت گیری مذهبی است که مبتنی بر ادبیات اسلامی تهیه شده است.

جدول شماره ۱: داده های توصیفی نمرات مربوط به جهت گیری مذهبی، سازگاری زناشویی و ابعاد آن

نمرات شاخص های مورد بررسی	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه
جهت گیری مذهبی	۱۹۵/۹۵	۳۰/۰۷	۱۵۳	۲۳۷
سازگاری زناشویی	۱۱۱/۴۳	۲۶/۱۲	۲۲	۱۴۸
رضایت زناشویی (زیرمقیاس سازگاری)	۴۲/۲۰	۸/۴۸	۱۲	۵۳
همبستگی دونفری (زیرمقیاس سازگاری)	۱۶/۰۶	۴/۵۶	۴	۲۴
توافق دونفری (زیرمقیاس سازگاری)	۴۲/۴۴	۱۲/۴۵	۱	۶۰
ابراز محبت (زیرمقیاس سازگاری)	۱۰/۶۵	۲/۸۴	۲	۱۴

جدول شماره ۲: همبستگی مولفه های جهت گیری مذهبی و سازگاری زناشویی

رابطه بین جهت گیری مذهبی و شاخص سازگاری زن و شوهر	ضریب همبستگی اسپیرمن	P
در مردان	۰/۷۳۲	۰/۰۰۰۱
در زنان	۰/۲۵۷	۰/۰۴۴
در کل زوجین	۰/۵۰۲	۰/۰۰۰۱

البته توجه شود که این رابطه هم در زنان و هم در مردان معنادار بوده است ولی در مردان قوی تر از زنان بوده است (توجه شود که هر چه عدد شاخص سازگاری زن و شوهر (DAS) بالاتر باشد نشان دهنده سازگاری بیش تر در رابطه زناشویی می باشد).

با توجه به نتایج رگرسیون چندگانه در بررسی ارتباط متغیرهای جهت گیری مذهبی، سازگاری زناشویی، سن، جنس و تحصیلات مشاهده می شود که ارتباط متغیرهای مورد بررسی (به غیر از سن) با جهت گیری مذهبی معنادار می باشد. هم چنین مقدار $R^2=0/474$ و $R=0/688$ می باشد. با توجه به ضرایب رگرسیونی نتیجه می شود که به طور متوسط زنان نسبت به مردان، به میزان $15/329$ واحد، جهت گیری مذهبی بالاتری دارند. به طور متوسط با افزایش یک سطح تحصیلات، جهت گیری مذهبی به میزان $5/421$ واحد بیش تر می باشد. به طور متوسط با افزایش یک واحد نمره شاخص سازگاری زن و شوهر، جهت گیری مذهبی به میزان $1/093$ واحد بیش تر می شود.

با توجه به نتایج رگرسیون چندگانه در بررسی ارتباط متغیرهای جهت گیری مذهبی، رضایت زناشویی، زیرمقیاس های سازگاری زن و شوهر (رضایت زناشویی،

درصد گزارش کرده اند) (۲۲). مقیاس سازگاری زن و شوهر سه نوع مقیاس متفاوت رتبه بندی به دست می دهد. نمره کل مجموع سوالات بین ۰ تا ۱۵۱ است. نمرات بالاتر نشان دهنده رابطه بهتر است. برای افزایش اطمینان مقیاس، تعدادی از سوالات به صورت مثبت و تعدادی به صورت منفی طراحی شده است. بنابراین برخی از سوالات مستلزم معکوس کردن جهت نمره گذاری است. از نظر اسپانیر افرادی که نمره آن ها ۱۰۱ یا کمتر از آن باشد، مشکل دار و ناسازگار محسوب شده و افراد دارای نمرات بالاتر از ۱۰۱ سازگار به حساب می آیند. میانگین نمرات زوج های سازگار در مطالعه اسپانیر ۱۱۴/۷ و در زوج های ناسازگار ۷۰/۷ بود. در این پژوهش، ابتدا کلیه ی نمونه ها فرم رضایتنامه ی آگاهانه را تکمیل نمودند. اطلاعات مورد نیاز در پرسشنامه ها محرمانه بود و هویت و مشخصات فردی آنها ناقداً مبه‌گرددآوری داده هاشد. برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار آماری SPSS-17 استفاده شد. روش آماری مورد استفاده در این پژوهش شامل آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی بوده است.

یافته ها

بیشترین فراوانی مربوط به سن ۲۴ سالگی در زنان ۲۵ درصد و بیشترین فراوانی در مردان مربوط به سن ۲۹ سالگی ۳۳/۳ درصد گزارش شده است. بیشترین فراوانی مربوط به سه سال سابقه ازدواج ۲۹/۲ درصد بوده است. در این پژوهش میانگین سنی افراد مورد بررسی عبارت است از $32/4 \pm 8/2$ سال بوده است.

با توجه به جدول بالا دیده می شود که رابطه بین جهت گیری مذهبی و سازگاری زناشویی در کل زوجین، در سطح $0/05$ معنادار می باشد. با توجه به علامت مثبت ضریب همبستگی اسپیرمن در این جدول ($0/502$) نتیجه می شود که این رابطه، مستقیم می باشد؛ یعنی هرچه جهت گیری مذهبی در زوجین بالاتر بوده است سازگاری زن و شوهر در آن زوجین بیش تر بوده است و هم چنین هرچه جهت گیری مذهبی در زوجین پایین تر بوده است سازگاری زن و شوهر در آن ها کمتر بوده است.

زوجین می شود، وظایف والدینی را بهبود می بخشد و در درجه دوم به افراد کمک می کند برای گذراندن اوقات فراغت خود با خانواده، برنامه ریزی مناسبی انجام دهند. تقیدات مذهبی در درجه بعدی به افراد کمک می کند تفاوت های سلیقه ای همسر خود را پذیرفته با آن سازگار شوند. در درجه چهارم به افراد کمک می کند تعارضات بین خود و همسر را به خوبی حل کنند و در نهایت باعث می شود افراد روابط جنسی متقابلاً رضایت بخشی را داشته باشند (۱۷). اغلب پژوهشگران بر این باورند که وجود عقاید مذهبی تاثیر بسزایی در استحکام خانواده دارد. ایمان به خدا موجب می شود که نگرش فرد به کل هستی هدفدار باشد. عدم ایمان به خدا موجب می شود که فرد انسجام و آرامش نداشته باشد و همین امر موجب ضعف و منشاء اختلاف های بسیاری در زندگی خانوادگی می شود. پژوهش های انجام شده در این زمینه نشان داده اند که پایبندی به مذهب، عامل مهمی در پایداری ازدواج و رضایت زناشویی است. در نقطه مقابل، هر چه میزان مغایرت در باورهای مذهبی زوجین بیشتر باشد، میزان اختلاف آن ها بیشتر خواهد بود (۲۸). ارتگا ویت و ویلیامز (به نقل از کال و هیتون) به این نتیجه رسیدند که هر اندازه میزان تفاوت مذهبی زوجین در باورها و رفتارها بیشتر باشد، آن ها عدم رضایت بیشتری از ازدواج خود دارند (۱۶). که این نتایج با یافته های بنت (۲۹)، هانلر و گنچوز (۲۶)، اورتینکال و ونستیوگن (۲۵)، آنتونسن (۳۰) و فیس و تامکو (۳۱) همسو است. با توجه به مطالب ذکر شده، مشخص شد که جهت گیری مذهبی زوجین به احتمال زیاد می تواند سبب افزایش سازگاری زناشویی آنها شود. نیز هرچقدر زوجین با یکدیگر همتایی و تجانس مذهبی بیشتری داشته باشند، به احتمال زیاد از رضایت و سازگاری بیشتری برخوردارند. از جمله محدودیت های این پژوهش، می توان به کم بودن حجم نمونه و نیز عدم تمایل بعضی افراد نسبت به پاسخ گویی با توجه به شخصی بودن اطلاعات آن ها اشاره نمود. با استفاده از نتایج پژوهش حاضر می توان به روان شناسان و درمان گران در حوزه مسائل خانواده توصیه نمود که می توانند از تقویت نظام باورهای مذهبی زوجین و نیز نزدیک کردن چنین باورهایی در بین زوجین برای بهبود رضایت و سازگاری زناشویی استفاده کنند.

سپاسگزاری

پژوهشگر این تحقیق از کلیه زوجین و همکاران مشاور و مدیران مراکز مشاوره که در این طرح همکاری نمودند، تقدیر و تشکر به عمل می آورد.

همبستگی دونفری، توافق دونفری و ابراز محبت)، سن، جنس و تحصیلات مشاهده می شود که ارتباط متغیرهای مورد بررسی (به غیر از سن، همبستگی دونفری و ابراز محبت) با جهت گیری مذهبی معنا دار می باشد. هم چنین مقدار $R^2 = 0/693$ و $R = 0/480$ می باشد. با توجه به ضرایب رگرسیونی نتیجه می شود که به طور متوسط زنان نسبت به مردان، به میزان $15/438$ واحد، جهت گیری مذهبی بالاتری دارند. بطور متوسط با افزایش یک سطح تحصیلات، جهت گیری مذهبی به میزان $5/409$ واحد بیشتر می باشد. به طور متوسط با افزایش یک واحد در نمره رضایت زناشویی، جهت گیری مذهبی به میزان $1/865$ واحد بیشتر می شود. به طور متوسط با افزایش یک واحد در نمره توافق دونفری، جهت گیری مذهبی به میزان $0/769$ واحد بیشتر می شود (لازم به ذکر است که متغیر توافق دونفری فقط در سطح $0/1$ معنی دار است).

جدول شماره ۴: همبستگی مولفه های جهت گیری مذهبی و زیرمقیاس رضایت زناشویی

متغیرها	ضریب همبستگی اسپیرمن	p
رضایت زناشویی	در مردان	0/709
	در زنان	0/205
همبستگی دونفری	در مردان	0/459
	در زنان	0/679
توافق دونفری	در مردان	0/145
	در زنان	0/412
ابراز محبت	در مردان	0/623
	در زنان	0/314
در کل زوجین	در مردان	0/492
	در زنان	0/527
در کل زوجین	0/249	<0/0001

بحث

نتایج حاصل از پژوهش حاضر حاکی از این است که همبستگی مثبتی بین جهت گیری مذهبی و سازگاری زناشویی وجود دارد بدین معنا که جهت گیری مذهبی می تواند سازگاری زناشویی را پیش بینی کند و یافته ها با سطح معنی داری تایید گردید. هم چنین جهت گیری مذهبی با ابعاد رضایت زناشویی، همبستگی دو نفری، توافق دونفری و ابراز محبت رابطه مستقیم و معنا دار داشته است. یافته های پژوهش حاضر با نتایج تحقیقات دماریس (۲۳)، نائیل و دیوید (۲۴)، اورتینکال و وانستیوگان (۲۵)، هانلر و گنچوز (۲۶) و ماهونی (۲۷) همسو می باشد. یافته های پژوهش احمدی بیان گر این است که تقیدات مذهبی در درجه اول باعث تقویت و بهبود روابط

Endnotes

- 1-Dyadic Adjustment Scale (DAS)
- 2-Dyadic satisfaction (DS)
- 3-Dyadic cohesion (DCoh)

- 4-Dyadic consenses (DCon)
- 5-Affectional expression (AE)

References

1. Stutzer A, Frey BS. Does marriage make people happy, or do happy people get married? *The journal of socio- economic*.2006;(35):326-347.
2. AhmadiKh, The study of effective factors on couples' adjustment and comparing two interventional methods of life style and family solving-problem in decreasing marital adjustment, Unpublished Thesis. Training science and psychology faculty, AllamehTabatabaee University; 2003 (Persian).
3. Tirgari A, AsgharnezhadFarid AA, Bayanzadeh SA, Abedin AR.A comparison between emotional intelligence and marital satisfaction, and their structural relation among discordant and well-adjusted couples in Sari, Iran, *Journal of Mazandaran University of Medical Sciences*; 2006; 16 (55): 78-86(Persian).
4. Chen Z, Nao T, Masayo U, Hidetoshi H, Noriko S, Shigeki F and et al. The role of personalities in marital adjustment of Japanese couples, social behavioral and personalitan international Journal; 2007. 35 (4), 561-572.
5. Gaal FS. The role of differentiation of self and anxiety in predicting marital adjustment following the death of an adult, married-child biological parent.Faculty of the graduate school of psychology, Seton Hall University, Los, Angeles, California. Unpublished doctoral dissertation; 2005
6. AliakbariDehkordi M. Relationship between women sexual function and marital adjustment. *Journal of Behavioral Sciences*.2010;4(3):199-206(Persian).
7. Oliya N. The study of effect of teaching marital life's enrichment on increasing satisfaction among couples of Esfahan city, Master of art dissertation, Esfahan University, Training sciences and psychology faculty; 2007 (Persian).
8. Sprecher S. Equity and social exchange in dating couples: Associations with satisfaction, commitment and stability. *J Marriage Fam*. 2001; 63(3):599-613.
9. Byers ES. Relationship satisfaction and sexual satisfaction: a longitudinal study of individuals in long-term relationships. *J Sex Res*. 2005; 42(2):113-8 PMID.
10. Trudel G. Sexuality and marital life: results of a survey. *J Sex Marital Ther*. 2002;28(3):229-49.
11. Santtila P, Wager I, Witting K, Harlaar N, Jern P, Johansson A and et al. Discrepancies between sexual desire and sexual activity: gender differences and associations with relationship satisfaction. *J Sex Marital Ther*. 2008;34(1):31-44.
12. Huston, TL, Mel H. The case for (promoting) marriage: The devil is in the details. *Journal of Marriage and Family*; 2004. 66(4), 943-958
13. KianeeAR, FarahbakhshK, asadiM, Shiralipour A. Dimensions of religious orientation and communications' frontiers of family: a fundamental correlation. *Journal of psychology and religion*. 2010; 3(3):93-106(Persian).
14. BahramiEhsan H, The study of fundamental elements of adjustment in Iranian free-men Ph.D thesis, Tarbiatmodarres Univesity; Unpublished, 1989 (Persian).
15. Azarbayjani M, Scale of measuring religiosity.3rded.Tehran :Seminary and university searching institute; 2008 (Persian).
16. CallVRA ,HeatonTB. Religious influence on Marital stability. *Journal of the Scientific Study of Religion*.1997; 3:382-392.
17. Demaris A, Mahoney A, Pargament KI. Sanctification of marriage and general religiousness as buffers of the effects of marital inequity. *J Fam Issues*. 2010; 31(10):1255-1278.
18. AhmadiKh, FathiAshtiani A, Arabnia AR. The relation between religiosity and marital adjustment. *Journal of Family searching* 1996; 2 (5): 55-67. (Persian).
19. Yeganeh T, Shaikhmahmoodi H. Role of religious orientation in predicting marital adjustment and psychology well-being. *Social*

- Sciences & Humanities. 2013; 3 (2):131-136(Persian).
20. Hoseinnejad M. Study of rate of incompatibility among parents with mentally retarded children. Master of art dissertation. Tehran: AllamehTabatabaee University; 1995 (Persian).
21. Esmaeeli B, Study of amount of marital adjustment and its reasons among students of Shahrekord University, Master of art dissertation, Tarbiyat Moallem University of Tehran; 1995(Persian).
22. FathiAshtiyani A, Ahmadikh. The study of successful and unsuccessful marriage among university students. Journal of Daneshvar. 2004; 7(11): 9-16 (Persian)
23. Demaris A, Mahoney A, Pargament K I. Sanctification of marriage and general religiousness as buffers of the effects of marital inequity. J Fam Issues. 2010; 31(10): 1255-1278.
24. Nathaniel M, David C. How Religiosity Helps Couples Prevent, Resolve, and Overcome Marital Conflict. Family relation, Journal of Family Therapy. 2006; 55(4): 439-449.
25. Orathinkal J, Vansteewegen A. Religiosity and marital satisfaction. Contemporary Family Therapy. 2006; 28(4): 497-504.
26. Hunler OS, Gencoz TI. The effect of religiousness on marital satisfaction: Testing the mediator role of marital problem solving between religiousness and marital satisfaction. Contemporary Family Therapy. 2005; 27(1): 123-136.
27. Mahoney A. Religion and conflict in marital and parent child relationship. Journal of Social Issues. 2005; 61(4): 689-706.
28. Ghafoori Varnosfarani M, Golparvar M, Mehdizadegan I. Attachment styles and religious orientations as predictors of success and failure of marital relationship. Journal of Behavioral Sciences researches. 2009; 7(14): 143-153 (Persian).
29. Bennet JW. The effect of Christian values on marital satisfaction: A literature review. Master of Social Science. University of South Australia; 2009 .
30. Antonsen JL. God in marital triangle: A phenomenological study of the influence of Christian faith in the marriage relationship. For Master of Art. Trinity Western University. unpub; 2003
31. Fiese, BH, Tomcho, TJ. Finding meaning in religious practices: The relation between religious holiday rituals and marital satisfaction. Journal of family Psychology. 2001; 15 (4): 597-609.

